

Oikeusministeriö
Lainsäädäntöneuvos Jyrki Jauhiainen
oikeusministerio@om.fi

Lausuntopyyntönnä 4.11.2015

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi yhdistyslain muuttamisesta

Oikeusministeriössä on laadittu virkatyönä luonnos hallituksen esitykseksi yhdistyslain muuttamisesta yhteistyössä työ- ja elinkeinoministeriön ja Patentti- ja rekisterihallituksen kanssa.

Oikeusministeriön lainvalmisteluosasto on 4.11.2015 pyytänyt Kuntaliiton lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi yhdistyslain muuttamisesta.

Lausuntopyynnön mukaan yhdistyslain muutos mahdollistaa toimimattomien yhdistysten poistamisen yhdistysrekisteristä viranomaisen aloitteesta, helpottaa yhdistyksen oma-aloitteista poistamista rekisteristä, selvittää selvitysmenettelyä, selvitysmiehen ja poistetulta ja purkaantuneelta yhdistykseltä varoja saaneen vastuuta ja yhdistyksen kokouksen päätöksen moiteperusteita.

Lausunto

Toimimattomien yhdistysten poisto yhdistysrekisteristä rekisteriviranomaisen aloitteesta

Ehdotuksen tarkoitus on poistaa pitkän aikaa toimimattomina olleet kymmenet tuhannet yhdistykset yhdistysrekisteristä yhdistysrekisteriviranomaisen aloitteesta nopeasti ja vähäisin kustannuksin.

Jotta rekisteröityjen toimimattomien yhdistysten määrä ei enää voisi muodostua suureksi, ehdotuksen mukaan poistomahdollisuuden on oltava jatkuva, esimerkiksi vuosittain käytettävissä ja siitä on säädetävä yhdistyslaissa.

Ehdotuksen mukaan rekisteriviranomainen voi aloittaa poistomenettelyn, kun yhdistys ei ole tehnyt rekisteri-ilmoitusta 20 vuoteen eikä ole muuta syytä olettaa yhdistyksen toimivan.

Kuntaliitto pitää perusteltuna, että yhdistysrekisteristä voidaan yhdistys poistaa yhdistysrekisteriviranomaisen aloitteesta ehdotetulla perusteella ja tavalla.

Toimimattoman yhdistyksen purkaminen ja poistaminen yhdistysrekisteristä muusta aloitteesta

Yhdistyslakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että riidatonta purkamista koskevan hakemuksen käsittelisi Patentti- ja rekisterihallitus nykyisen käräjäoikeusmenettelyn sijasta. Patentti- ja rekisterihallituksen olisi ennen päätöstä varattava yhdistykselle tilaisuus tulla kuulluksi. Voimassa olevaan lakia vastaavasti hakemuksen voisi tehdä yhdistyksen tai sen hallituksen jäsen, yhdistyksen velkoja tai muu, jota asia koskee. Jos toiminnan lopettaminen kiistetään yhdistyksen taholta, hakijan olisi Patentti- ja rekisterihallituksen asettamassa määräajassa saatettava vireille voimassa olevan lain 41 §:n 1 momenttia vastaava kanne yhdistyksen julkistamiseksi puretuksi tai hakemus raukeaa.

Kuntaliitto pitää perusteluna, että purkamista koskevan hakemuksen käsittelisi Patentti- ja rekisterihallitus ehdotetulla tavalla nykyisen käräjäoikeusmenettelyn sijasta.

Selvitysmiehet ja purkautuneen yhdistyksen varojen käyttö

Ehdotetuilla säännöksillä pyritään selventämään yhdistyksen selvitysmenettelyn tarkoitusta sekä selvitysmiehen ja purkautuvasta yhdistyksestä varoja saaneen vastuuta.

Yhdistyksen jäsenten tiedonsaannin parantamiseksi ehdotetaan, että selvitysmiesten on kutsuttava yhdistyksen kokous koolle tarkistamaan loppuselvitys.

Lisäksi ehdotetaan, että selvitysmiesten on luovutettava purkautuvan yhdistyksen varoja suoraan yhdistyksen toimintaa lähellä olevan tarkoituksen edistämiseen eikä valtiolle, jos varoja ei voida käyttää säännössä määrätyllä tavalla.

Kuntaliitto pitää ehdotettuja säännöksiä tarpeellisina, koska ne selventävät selvitysmenettelyä ja parantavat yhdistyksen jäsenten, selvitysmiesten ja velkojen oikeussuojaa sekä nopeuttavat purkautuvan yhdistyksen varojen käyttämistä yhdistyksen tarkoitusta lähellä olevaan tarkoitukseen.

Yhdistyksen päätöksen pätemättömyys

Muusta yhteisölainsäädännöstä poiketen yhdistyslaissa ei nimenomaisesti edellytetä, että päätöksen pätemättömyys menettelyvirheen osalta edellyttää, että virhe on voinut vaikuttaa päätöksen sisältöön tai muuten jäsenen oikeuteen.

Oikeuskirjallisuudessa on kuitenkin katsottu, ettei mikä tahansa virhe voi aiheuttaa päätöksen pätemättömyyttä. Oikeuskirjallisuudessa on katsottu, että päätöksen moitekanne ei voi menestyä, jollei virheellä ole voinut olla vaikutusta päätökseen.

Yhdistyksen päätöksen pätemättömyyttä koskevaa yhdistyslain säännöstä on tarkoitus selventää muuta yhteisölainsäädäntöä vastaavasti siten, että muotovirheen perusteella päätöstä voi moittia vain, jos virhe on voinut vaikuttanut päätöksen sisältöön tai yhdistyksen jäsenen oikeuteen.

Kuntaliitto pitää perusteltuna, että yhdistyksen päätöksen pätemättömyydestä muotovirheen perusteella säädetään vastaavalla tavalla kuin muussa yhteisölainsäädännössä. Muotovirheen perusteella päätöstä voi menestyksellisesti moittia vain, jos virhe on voinut vaikuttaa päätöksen sisältöön tai yhdistyksen jäsenen oikeuteen.

SUOMEN KUNTALIITTO

 Arto Sulonen
 johtaja, lakiasiat

 Pirkka-Petri Lebedeff
 johtava lakimies